

Korespondencja czasu wojny – czym żyli ludzie.

Na temat listów i kartek ludzi szukających pomocy w krajach neutralnych i USA napisano już wiele artykułów. Warunki życia ludności na okupowanych terenach były wielokrotnie tragiczne, lecz zarazem z dzisiejszego, historycznego punktu widzenia są niezwykle interesujące. Pokazana poniżej korespondencja z czasu wojny, to historyczne dokumenty przedstawiające osobiste losy ludzi i ich codzienne problemy oraz troski w tym tragicznym czasie.

Tekstów nie komentujemy. Ich wartość informacyjną pozostawiamy do oceny PT Czytelników. Pisownia cytowanych tekstów jest zgodna z oryginałami.

Na il. 1 pokazano awers i rewers niemieckiego formularza poczty polowej „Feldpost” z sygnaturą 9.39 – kartki pocztowej wysłanej 13.12.1939 z Krakowa do miejscowości Twierdza koło Mościsk. Kartkę opłacono zgodnie z taryfą zagraniczną znaczkiem Fi. nr 7 za 30 gr. Odręczny napis na awersie czerwoną kredką **Russland** wynika z ówczesnej sytuacji politycznej. W „Traktacie o granicach i przyjaźni” zawartym 28.09.1939 w Moskwie okupanci niemieccy i sowieccy postanowili, że granica między ZSRR a III Rzeszą przebiegać będzie wzdłuż linii rzek: Pisy, Narwi, Bugu i Sanu. W ten sposób już 27.09.1939 m. Twierdza (obecnie, odległa o 24 km od granicy RP ukraińska wioska Twirza), a 28.09.1939 wschodnia część Przemyśla znalazła się pod okupacją ZSRR.

il. 1

Tekst na rewersie:

„Kraków 12/XII.39.

Najdrożsi!

Jeżeli kartka dojdzie przesyłam Wam w niej najserdeczniejsze życzenia przy opłatku i z Nowym Rokiem. – Pisałam już do Was list, ale nie wiem czy doszedł. U nas bez zmiany. Pracuję jak dawniej, na Dębniakach też radzą sobie jak mogą. Była u mnie Rybarska, opowiadała, że On widział się z Żymkiem. Siedzą tu w Krakowie. Pisała Bogunia nie uczy, jest bez środków do życia, bez odzieży. Jasiek w niewoli, ale gdzie nie wiadomo. U Waszych Krewnych wszystko dobrze, stale tylko ktoś mnie pyta o wiadomości o Was – niestety. Jeżeli można, czy okazja, czy poczta, dajcie znać! – Całym sercem jak zawsze jestem z Wami. – Całuję mocno Was wszystkich Basiuleńko całym sercem pozdrawiam i całuję. Wasza ???”

Na il. 2 pokazano awers i rewers sowieckiej całostki – kartki pocztowej wysłanej 11.02.1940 z Tarnopola (Тернополь) do kliniki psychiatrycznej we Lwowie-Kulparków. Kartka dotarła do kliniki 17.02.1940, co potwierdza sowiecki stempel odbiorczy ze Lwowa (Львов) oraz czerwony stempel rejestracyjny kliniki. Po agresji ZSRR na Polskę 17.09.1939 Tarnopol został okupowany przez ZSRR. Opłata za przesyłkę krajową zamiejscową wynosiła 20 k (kopiejek). Na całostce o nominale 10 k dokleiono sowiecki znaczek Mi. nr 677 za 10 k.

il. 2

Tekst na rewersie:

„Szanowna Pani Doktorowa

Proszę łaskawie mi zawiadomić co moja córka porabia Dina Schönheit Pawilon 2gi słyszałam że po zastrzykach pogorszyło się proszę bardzo mi napisać czy już lepiej i czy są widoki na całkowity wyleczenie proszę bardzo Pani Doktorowy i błagam zainteresować się z moją biedną córkę bo szkoda taką młodą dziewczynę będę Pani zawsze wdzieczna jestem bardzo zmartwiona, że nie mogę posyłać jedzenie dla niej bo syn już pracuje to nie ma czasu a poczta nie przyjmuje pakunki a sama jestem chora. Proszę bardzo o rychłej odpowiedź bo jestem bardzo zmartwiona. Ona już była na 18tym Pawilonie i wróciła do 2go

całuje rączki Pani Doktorowy
z poważaniem Sara Schönheit
Tarnopol dnia 11 lutego 1940
proszę odpowiedz”

Na il. 3 pokazano awers i rewers kartki pocztowej wysłanej 6.03.1940 z Warszawy do Wilna, będącego wówczas (od 26.10.1939 do 3.08.1940) stolicą Litwy.

Kartka ta, to współkursor (postkursor) wobec całostek GG, ale zrobiony z obcej całostki Rzeszy Fi. nr Post Cp 2. (Mi.P 226I). Kartka opłacona jest zgodnie z taryfą zagraniczną za 30 gr znaczkami Fi. nr 1 (6 gr) i nr 6 (24 gr). Była ona skontrolowana przez Urząd Kontroli Poczty (Auslandsbriefprüfstelle, ABP), który podlegał bezpośrednio pod Wydział Cenzury Naczelnego Dowództwa Wehrmachtu (Oberkommando der Wehrmacht, OKW). Korespondencja wysyłana do Litwy była kontrolowana w Królewcu (Königsberg), co potwierdza czerwony stempel OKW (Riemer nr A - 5) i dwa numery ewidencyjne cenzorów napisane ołówkiem.

il. 3

Tekst na rewersie:

„6.III.940. -

Haluś!

Znów nie mam od Was listu. - Dostałam drugą kartę od Rodziców. - Są zdrowi i w zimie brakło im węgla. - Obawiam się, że z żywnością też nie najlepiej. - Życzymy Jurkowi wszystkiego najlepsz. z powodu dyplomu. - Jak sobie radzicie z życiem. - U nas dobrze. Zosia pracuje. - Mucka cieszy się synem. - Olga wyszła za mąż p. Kuściowa - Maryla chora Ciocia Sydzia ??? z rodziną zdrowi. - ??? z dziećmi na wsi. - Tadeusz pisze. - Wuj nas odwiedza - i opowiada dość niechętnie o Rodzicach - u nich nie bywamy. -„

Tekst na awersie:

*„Serdecznie całujemy - pozdrawiamy Papę i p. ????. - Myśleliśmy, że przyjadą Rodzice z ??? i zaśpiewamy Młodym veni Creator.- Piszcie często - czekamy na list niecierpliwie Całuję
Danka”*